

Met ontroering en groot gemis
nemen wij in dankbaarheid afscheid van

Em. Prof. Dr.

Paul Huvenne

*Universiteit Antwerpen
Voorzitter Raad van Advies Kunst op de Campus, Universiteit Antwerpen
Ere-directeur KMSKA
Ere-conservator Rubenshuis Antwerpen
Lid van verscheidene verenigingen*

geboren te Gent op 2 augustus 1949,
overleden te Antwerpen op 15 april 2026.

echtgenoot van Greet Vinck

U wordt vriendelijk uitgenodigd de afscheidsplechtigheid bij te wonen,
op **zaterdag 25 april 2026 om 11 uur**
in de Sint-Carolus Borromeuskerk, Hendrik Conscienceplein te Antwerpen.

Samenkomst en gelegenheid tot groeten in de kerk vanaf 10.15 uur.

Na de crematie geschiedt, in intieme kring, de bijzetting van de asurne
op het ere-perk van de begraafplaats Schoonselhof te Antwerpen.

*Er zal een gelegenheid zijn om origami's of kleine tekeningetjes met boodschap voor Paul
bij de kist te plaatsen tijdens de afscheidsdienst.*

Correspondentieadres:

*Familie Huvenne
p/a Uitvaartzorg Michael Deleu
Lange Lozanastraat 237 - 2018 Antwerpen
Digitaal condoleren via www.michaeldeleu.be*

Dit melden u:

Greet Vinck,

zijn echtgenote

Michaël en Hanneke De Volder - Huvenne,
Marie,
Sophie,
Pieter Huvenne (†),
Thomas Huvenne,

zijn kinderen en kleindochters

Pieter en Blanca Huvenne - Slaats,
kinderen en kleinkinderen,
Marijke Huvenne en Jacques Van Keymeulen, (Joan Vandenhoute †),
kinderen en kleinkinderen,
Marcel en Martine Martens - Huvenne,
Hilda Vinck, Dirk Temmerman
kinderen en kleinkinderen,
Hugo en Thérèse Vinck - Van den Berghe,
kinderen en kleinkinderen,

zijn broer, zussen, schoonbroers, schoonzussen, neven en nichten

De families Huvenne, Vinck, Mestdagh en Walters.

*Met bijzondere dank aan het personeel
van het ZAS Hoge Beuken Antwerpen, Palliatieve Afdeling
voor hun liefdevolle warme zorgen.*

Lieve familie, beste vrienden, waarde collega's van Paul,

Ik wil jullie graag welkom heten op de uitvaart van grootva, papa, pa'ke, Paul, Pol, misschien wel Mr Huvenne.

Dat dit afscheid een Christelijke uitvaart zou zijn was zeer belangrijk voor papa. We hebben ondanks alle moeilijke tijden het geluk gehad hier met papa over te kunnen spreken, jullie mogen dus getuigen zijn van onze invulling van zijn wensen.

Hij hoopte dat we zouden kunnen samenkomen in deze prachtige locatie, met Jef Smits als voorganger om in verdriet afscheid te nemen en te danken.

Danken voor alles wat geweest is voor de levens die samengekomen zijn, gecreëerd hebben en dan weer verder hun eigen weg gegaan zijn, sommige gestart lang voor andere, andere te snel beëindigd; we zijn dankbaar voor wat hij voor ons betekend heeft en zal blijven betekenen.

We komen vandaag samen om te bidden, of toch om geloof uit te spreken dat de dood niet het einde is, want gelovig sterven is afscheid nemen van de tijd, niet van het leven.

Dit was ook tijdens zijn ziekenzalving duidelijk, hij was het ene mysterie aan het verlaten om naar het volgende te gaan; dit op het woord van Jezus, dat de hoop verwisseld wordt voor de zekerheid dat God liefde is.

Voor de muziek wou hij Schubert, Avondlied gecomponeerd door zijn vriend Wilfried Westerlinck, hier gebracht door een andere vriend Luk Callens en Blackbirds van The Beatles, gezongen door zijn kleindochter Marie. We hebben dit aangevuld met Mille Stelle, het intrede lied gezongen door zijn zus Martine. De overige muziek is invulling door Luk en het ensemble I Justiniani op basis van papa's CD rek.

Voor de sprekers vertegenwoordigt onze Thomas de Familie, Geert Vermeulen is een dierbare familievriend. Denkende aan zijn KMSKA tijd, dan kunnen we natuurlijk niet zonder Nico Van Hout. Max/Maximiliaan Martens heeft dankzij vele samenwerkingen en vriendschap een uitstekend overzicht en beeld over de impact van papa's carrière.

Voor de teksten hebben we gekozen voor Psalm 23 in de versie van Rieteke Hoohendoorn, ons bezorgd door een dierbare vriendin. Het verwoordt wat het geloof kon brengen voor papa met name de serene aanvaarding van het einde. Lieselot, een van de nichtjes zal het voordragen.

Matteus 20: vers 1-16, het 11^e uur, is bijzonder voor mijn ouders omdat het ook voorgelezen werd op de begrafenis van mijn broertje Pieter. Vandaag voorgelezen door Dominique, toen en nu, eeuwige steun en toeverlaat voor heel onze familie.

Ons nichtje Eva, brengt Het souper van Martinus Nijhoff. Papa heeft dit als tiener voorgedragen in de Poësis. Welke tiener ziet niet alles heel donker met een vleugje hoop door het idee van samen te drinken. Gelukkig zag papa op latere leeftijd alles iets positiever en is het plezier van het Bourgondische leven alleen maar gegroeid...

Tot slot, iedereen van jullie heeft origami vermeld als ze over papa spraken, daarom kunnen jullie laatste woorden en wensen in de vorm van origami's bij de kist achtergelaten tijdens de offergang.

Het voorbeeld van de arbeiders

¹ Jezus zei: 'Dit voorbeeld leert je iets over Gods nieuwe wereld.

Er is een man die een wijngaard heeft. Vroeg in de ochtend gaat hij op weg. Hij zoekt arbeiders om in zijn wijngaard te werken. ² Hij spreekt een bedrag met hen af: het normale loon voor een dag werken. En hij stuurt ze naar zijn wijngaard.

³ Later die ochtend gaat de eigenaar van de wijngaard weer op weg. Hij ziet mannen op straat die nog geen werk hebben. ⁴ Hij zegt tegen hen: 'Ga maar in mijn wijngaard werken. Ik zal jullie een eerlijk loon geven.' ⁵ De mannen gaan aan het werk.

Om twaalf uur en om drie uur 's middags gaat de man opnieuw op weg. Weer stuurt hij de mannen die hij tegenkomt, naar zijn wijngaard.

⁶ Als de dag bijna om is, gaat de man nog één keer op weg. Weer ziet hij mannen op straat staan. Hij vraagt: 'Waarom staan jullie hier de hele dag zonder werk?' ⁷ De mannen antwoorden: 'Niemand heeft ons vandaag werk gegeven.' Dan zegt de man: 'Ga maar in mijn wijngaard werken.'

De arbeiders krijgen hun geld

⁸ Als het avond is, zegt de eigenaar van de wijngaard tegen de man die zijn zaken regelt: 'Roep alle arbeiders en geef ze hun loon. Betaal eerst de mannen die het laatst gekomen zijn. En als laatste de mannen die het eerst kwamen.'

⁹ De mannen die maar kort gewerkt hebben, zijn dus het eerst aan de beurt. Zij krijgen het normale loon voor een dag werken. ¹⁰ De mannen die de hele dag gewerkt hebben, zijn het laatst aan de beurt. Zij denken: Wij zullen dan wel meer krijgen. Maar ook zij krijgen het normale loon voor een dag werken.

¹¹⁻¹² Met het geld in hun hand komen ze bij de eigenaar van de wijngaard. Ze zeggen: 'Het is niet eerlijk! Die anderen hebben maar één uur gewerkt. Wij hebben de hele dag hard gewerkt in de hete zon. En nu krijgen zij evenveel als wij!'

¹³ De eigenaar zegt tegen één van die mannen: 'Beste vriend, ik heb jullie niet oneerlijk behandeld. We hadden toch het normale loon afgesproken?' ¹⁴ Ga rustig naar huis met je geld. Ik wilde de mannen die het laatst kwamen, net zo veel geven als jullie. ¹⁵ Het is mijn geld. Ik mag ermee doen wat ik wil. Waarom zijn jullie jaloers als ik anderen goed behandel?'

¹⁶ Zo zal het gaan in de nieuwe wereld. Mensen die nu het laatst komen, zullen dan vooropgaan. En mensen die nu het eerst komen, komen dan achteraan.'

Psalm 23

Neem mijn handen Heer
en wil mij leiden
door groene weiden,
verkwik mij langs het water van de zee,
Goede Herder neem mij mee.

Neem mijn handen Heer
in het donker van de nachten
en het morgenlicht verwachten,
Uw stok en staf vertroosten mij,
Goede Herder wees nabij.

Neem mijn handen Heer
In het volgen van Uw wegen
vol goedheid, vol van zegen,
aan Uw tafel zit als gast,
Goede Herder houd mij vast.

Neem mijn handen Heer
als de dagen mij gegeven
klimmen naar het einde van dit leven,
bij het scheiden van mijn aardse huis,
Goede Herder, breng mij eeuwig thuis.

december 2009

Rieteke Hoogendoorn

Afscheid Paul

25-04-2026

Voor de familie

Liefste Pa'ke, het is een onmogelijke taak om zo een rijk leven samen te vatten in een paar minuten. Ik ben ook niet altijd zo goed in het scheiden van kaf en koren, dat is een eigenschap die ik van u heb.

Toen we vorig jaar jouw bibliotheek moesten opruimen, om de verhuis voor te bereiden, had je al een eerste selectie gemaakt van al je boeken. Voor jou waren er eigenlijk maar 2 categoriën: waardevol met een groene sticker en ... zéér waardevol met een blauwe sticker. Uiteindelijk hebben we meer dan duizend dozen gevuld. We hebben jou toen ook de rode sticker voorgesteld, voor boeken die weg mochten, maar die categorie die vond je maar niets en bleek uiteindelijk maar van toepassing op slechts 2 dozen.

Zéér waardevol, was dat iedereen met een oprecht project van engagement of schoonheid bij jou terecht kon. Je was een enthousiaste bondgenoot die klaar stond om te helpen waar hij kon. Zo ontstonden vele relaties van wederzijdse bewondering. Ook als kinderen ervaren we altijd die combinatie van behulpzaamheid, vertrouwen en vrijheid.

Jouw laatste project van schoonheid werd jullie nieuwe appartement in de wooncoöperatie "de wasserij". Daar op de hoogste verdieping, badend in een prachtig licht en omringd door je meest dierbare meubels en kunstobjecten, zou je ons nog vele jaren gaan trakteren op je meest recente kookexperimenten, vertellen over jouw nieuwste boek over de kosmologie en ons glas rode wijn bijvullen nog voor het halfleeg was. Je had nog ideeën en enthousiasme voor vele jaren, maar de ziekte besliste er anders over.

Wie Paul Huvenne zegt, zegt ook KMSKA, jouw magnum opus. Gebouwd op de fundamenten van hard werk, wetenschap, integriteit en vertrouwen in de juiste mensen, heb je daar een symphonie gedirigeerd van absolute schoonheid.

Maar er is een natuurwet die zegt dat voor alle harmonie en orde die gecreëerd wordt, er ergens anders minstens evenveel chaos ontstaat. Die wanorde werd voor een stuk gecreëerd thuis. Waar je in het Rubenshuis nog de work-life balance kon respecteren, slorpte het KMSKA al je tijd en aandacht op. Een constante verleiding van ontmoetingen met grote kunstenaars, wetenschappers, ondernemers, evenementen en, dionysus, haalde je weg van je rol thuis.

Dat was als gezin niet altijd simpel, want ook als je bij ons was, kon je vaak diep verzonken zijn in jouw parallelle universum van de kunst. Moeilijk, ook als zoon, in al jouw unieke excentriciteit was je sowieso al geen eenvoudig rolmodel om te kopiëren.

Maar toen je dat uiteindelijk hebt ingezien, heb je echt je onhandige best gedaan om de brokken te lijmen. Daar heb je als mens voor ons het verschil gemaakt. Kaf en koren. Zo ging je wekelijks naar Gent met de trein om je kleindochter op te halen van de creche en rapporteerde je met whatsapp berichten met een overmaat aan emojis aan je kinderen in het buitenland. En tegelijk bleef je de bezige bij, artikels schrijven, confituur maken, lessen geven, de keldermuren kalken, schapen verzorgen in Balen. Dat gepensioneerd het altijd druk hebben was in jouw geval een understatement. Maar we konden sindsdien onvoorwaardelijk op jou rekenen als familie. Met volle overgave droeg je zorg voor mama tot je doodziek niet meer kon.

Vroeg of laat komen de beeldenstormers. Ik dacht altijd dat we je ooit eens plots zouden verliezen aan een of andere cardiovasculaire aandoening, veroorzaakt door decennia van Bourgondisch risico-gedrag. Maar het werd een agressieve kanker, een longkanker, niet roken was nu net die ene gezondheidstip die je wel altijd gerespecteerd had.

Zéér waardevol waren de laatste maanden van je leven waarin je nog een laatste keer getoond hebt wat voor een doorzettingsvermogen je had. Stoïcijns en onbevreesd. Je bleef jezelf oprichten en iedere spier en vezel van je lichaam gebruiken tot ze helemaal op was.

Maar nu heb je dus je lichaam afgeworpen als een mantel die tot de draad versleten was en ben je teruggeroepen naar de bijenkorf. Met volle teugen nectar heb je genoten van de allermooiste bloemen en na vele kruisbestuivingen, vlieg je van ons weg. Terug naar de bron. Ik heb gelezen dat aan de bron alles terug verenigd is als één. Bewonderaar, al die oude meesters en meesterwerken zijn daar één. Aan de bron is er eindelijk een antwoord op al je vragen. Totale klaarheid. Je gaat het geweldig prachtig vinden, daar ben ik zeker van. Pa'ke, we zien je daar.

Afscheid Paul

25-04-2026

Dierbare Paul,

Wellicht tot verbazing van velen hier aanwezig - leerde ik je ruim veertig jaar geleden kennen als een leergierige amateur elektricien. Samen met vele andere jonge ouders waren jij en Greet niet zo blij met het aanbod van lagere scholen in Antwerpen en dus richtten jullie met zijn allen vol enthousiasme en gedrevenheid het inmiddels legendarische Speelscholeke op. Ons vader was een goeie amateur elektricien die vaak mee kwam klussen en jij werd zijn gedroomde rechterhand.

Vele jaren later... Met vier bevriende koppels gaan we jaarlijks samen naar een tiental dans-, theater- en muziekvoorstellingen kijken. Na afloop fileren we de stukken tot op het bot, trek jij steevast boeiende parallellen met andere kunstvormen of geschiedkundige wetenswaardigheden, babbelen we over alles wat het leven boeiend maakt en zorgen jij en Peter er 'en passant' voor dat Duvel een succesbier wordt.

Samen reizen we een week naar Polen om het huwelijk van de zoon van Rolf en Gertru te vieren. Memorabel zijn de bergen vlees en vodka die we aangeboden krijgen en nooit vergeet ik het beeld van jij die tijdens een kletsnatte wandeling - een regenjas had je niet bij, het was toch zomer - met een ter plekke gekochte, veel te grote, flapperende plastic poncho de berg op klautert.

Om de verjaardag van Greet te vieren nodigen jullie ons uit in een oude boerderij in de Bourgogne. Als verrassing spelen we een poppenkast over Greet die - naar waarheid - alleen op reis gaat naar de woestijn en - niet naar waarheid - door donkere mannen en sissende slangen wordt belaagd. Tot zij - op de tonen van Jezus Christ Superstar - uit haar benarde situatie wordt gered door: '(zingend) Paul Huvonne, Paul Huvonne!'... Zelfs jaren later kan je er nog smakelijk om lachen.

Maar er is veel meer dan puur plezier. Als iemand van ons clubje om welke reden ook een moeilijke tijd heeft, ben jij er steeds voor een goeie babbel, een kleine attentie, een mooie uitstap of een lekker etentje... Een prachtige verdieping van onze vriendschap.

Tussendoor help je me ook professioneel meermaals. De voorbije weken hoorde en las ik dat je aardig wat mensen op vergelijkbare wijze geïnspireerd en gestimuleerd hebt. Een paar jaar geleden schreef ik - uit de grond van mijn hart - een bedankingskaartje waaruit ik graag een paar zinnen citeer:

Zelden in mijn leven heb ik zo intens, goed en fijn met iemand samengewerkt. Je hebt niet alleen mijn blik verruimd, maar ook nieuwe deuren in mijn hart geopend. Door er al die tijd zo belangeloos en liefdevol voor mij te zijn heb je mij het mooiste cadeau gedaan dat je ooit kon geven: vriendschap in zijn puurste vorm.

En toen werd je ziek en ging het snel.

Nauwelijks een paar weken geleden ging ik samen met mijn zus Ria bij jou op bezoek. Spreken met elkaar lukte niet meer, maar Ria had een kaartje bij dat jij ruim dertig jaar geleden in je prachtige kaligrafie-geschrift voor onze zieke vader schreef. Het was zo mooi en zo passend voor de situatie waarin je inmiddels zelf was beland, dat ik als slot van dit eerbetoon graag een paar zinnen die jij destijds schreef, nu aan jou richt.

Lieve Paul,

Toen ik hoorde hoe ziek je bent, ging er een schok door me heen. Je leek me geen mens om door ziekte geveld te worden – nu toch nog niet – zoals men tegen beter weten in, ook de eigen gezondheid buiten schot waant zolang er niets aan de hand is. Ik schrijf je, omdat ik met je meevoel en een bezoek wellicht te veel van je krachten vraagt. Ik wens je de sterkte die je nodig hebt om dit stuk levensopdracht te aanvaarden en hoop dat ik je spoedig - waar dan ook - nog eens mag ontmoeten.

Beste Paul,

Adjunct-Conservator van het Rubenshuis, Administrateur-generaal van het KMSKA, Reserveofficier bij het Belgisch leger, Officier in de kroonorde, Chevalier des arts et des lettres, je was het allemaal. Behalve minnend echtgenoot van Greet en liefhebbend vader van Hanneke, Pieter en Thomas was je een man van de wereld. Iemand met levenservaring en gepaste omgangsvormen. Je zetelde in ontelbare raden van bestuur, verenigingen en adviesraden, gaf lezingen in vele universiteiten. Niet zelden zorgde dit voor conflicten in de agenda. Maar je maatschappelijk engagement leverde je ook een aanzienlijk netwerk op. Dat strekte zich niet alleen uit in deze stad aan de Schelde, maar ook tot ver buiten de grenzen. Internationaal was je lange tijd hét gezicht van de Antwerpse musea, ook voor de *people from over the sea*.

Je programmeerde niet alleen klassieke tentoonstellingen als *Jan Boeckhorst, Rubenscantoor, Anthony van Dyck, of Copyright Rubens*, maar ook *Elck zijn waerom*, over kunstenaressen, lang voor dit thema gemeengoed werd. Toen dat nog geen wenkbrauwen deed fronsen toonde je in het KMSKA hedendaagse kunst van Jan Fabre, Jan Vanriet, en Anselm Kiefer, zoals dat voor een topmuseum betaamt.

Je stond aan de wieg van restauratieateliers van stad Antwerpen en van het KMSKA. Je begon met de zorg voor lang verwaarloosde meesterwerken. Onder jouw impuls hervond de Antwerpse schilderschool haar volle glans. Met wijlen professor Balis en Adri Verburg faciliteerde je het materiaaltechnisch onderzoek van deze kapitale stukken. Daarvoor zijn we je bijzonder dankbaar. Je was ook steeds bereid om je kennis te delen. Jonge onderzoekers gaf je kansen en moedigde je aan. Zoals menig directeur vond je dat goed nooit goed genoeg kon zijn. *Plus est en vous*, gebaarde je dan.

Beste Paul,

We betreuren je heengaan bovenal om wie je was. Je leek meer op François premier dan op Karel de vijfde. Een charmeur, geen pilarenbijter. Deze barokke kerk vormt dan ook een passend decor om je rijk gevulde leven te vieren. Bij ons aanwezigen leven unieke herinneringen aan de momenten die we met je mochten doorbrengen. Je was gecultiveerd en belezen. Je kende je klassieken. Gezelschap kon je met flarden Romeinse literatuur imponeren en met anekdotes doen lachen. Net zo goed danste je door het leven en zong je met de correcte tongval Gentse volksliedjes. Dat deed je onder meer in Prospect Park, op weg naar het Brooklyn Museum. En helaas ook op de sneltrein tussen Stuttgart en Karlsruhe.

Je was soms uitvoeriger dan nodig, maar dyslexie overwon je met elegantie.

Je kon ook bogen op frappante / manuele vaardigheden. Documenten ondertekende je in kalligrafie met een kroontjespen. En om tijd te doden vouwde je origami beestjes waarmee je kinderen en stewardessen in verrukking bracht.

Met een avondlijke trappist in café Hopper werden dagelijkse bekommernissen doorgespoeld. Filosofische bespiegelingen en levenswijsheden ontsproten. Tot eenieder van jouw inzichten verzadigd was. Vaar wel, lieve Paul, we zullen je blijvend missen.

In Memoriam Paul Huvenne

25/04/26

Een eulogie is niet enkel spreken over het goede in de mens, het gaat ook over de wijsheid die hij deelde, de wilskracht waartoe hij aanzette en de schoonheid die deze mens in elk van ons heeft ontkiemd. Ik kan voor Paul geen lijkrede houden als een afsluiting van wat is geweest, want ik weet dat ik zijn vriendschap, zijn kennis en zijn warme, vrolijke nabijheid, zolang ik leef met mij zal meedragen.

Paul was een erudiet humanist. Ik sta hier omwille van wat Montaigne zei over zijn vriend La Boétie: *Parce que c'était lui, parce que c'était moi.*

Paul koos voor de credos van Lucullus en Epicurus, voor de vonk die grote kunstenaars in ons doet ontvlammen, vermengd met een Gentse zin voor ironie, een vleug schalkse excentriciteit en voor Bourgondische exuberantie. Ik denk dat ik met niemand meer dan met Paul in exquisite restaurants heb gedineerd, maar het feest vormde altijd het kader voor filosofisch bekljvende colloquia, in de romeinse betekenis van het woord.

In de academische wereld verwierf Paul initieel vooral bekendheid om zijn innovatieve studie van het werk van Pieter Pourbus, een kunstenaar waarop hij bij mijn voorganger, professor Roger d'Hulst doctoreerde in 1984 en er in Brugge een tentoonstelling aan wijdde. Hij was een van de eerste kunsthistorici die een Vlaams 16^e-eeuw kunstenaar cultuurhistorisch benaderde, waarbij hij de enge mal van de stilistiek als methode om het oeuvre te reconstrueren van zich afwierp en een holistische benadering bracht van een kunstenaar als humanist in een turbulente historische context.

Ik leerde Paul kennen toen ik nog student was, ik denk in 1981 of daaromtrent. Hij was toen, en al sinds 1973 onderzoeker bij wat nu het Centrum Rubenianum heet. Hij was betrokken bij het vooronderzoek voor een 13-tal publicaties in de serie Corpus Rubenianum Ludwig Burchkhardt.

Vanaf 1984 werd hij conservator van het Rubenshuis, waar zijn meest opmerkelijke tentoonstelling 'Rubens' Cantoor' in 1993 was. Met zijn brede cultuurhistorische visie nam hij die functie waar tot 1997. Hij verbreedde met het betrokken team hiermee de richting van het onderzoek naar Rubens.

Het moet in 1995 zijn geweest dat zowel Paul als ik werden uitgenodigd om een tentoonstelling op te zetten over de Renaissance in Brugge, onder de titel 'Van Memling tot Pourbus'. Ik leerde toen van hem het belang van de ontwikkeling van een ijzersterk concept als voorwaarde voor een geslaagde tentoonstelling.

In 1997, ruim een jaar voor de opening van die Brugse tentoonstelling, werd Paul benoemd tot Algemeen directeur en vanaf 2009 Administrateur-Generaal van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en dit tot zijn pensionering in 2014. Meteen bij zijn aanstelling ruilde hij zijn onafscheidelijk leren riempje rond zijn nek voor zijden stropdassen. Voortaan ging hij als een gentleman gekleed in maatpak. We hoorden al over zijn verwezenlijkingen onder zijn jarenlang directoraat. Ik had de eer om gedurende 11 jaar lid te zijn van zijn adviserende directieraad.

Over de jaren heen ontwikkelde Paul een eigzinnige, associatieve en sensoriele wijze van kijken naar kunst ingebed in de globale visuele cultuur. Hij doopte deze originele beschouwing van de wereld 'beeld-denken'. Voortdurend pratend ontwikkelde hij inspirerende ideeën, klassieke auteurs citerend, origami vouwend voor zijn tafelgenoten, en enkel nu en dan onderbroken door een lachbui. Zo zei hij me in 2007 bij de opening van de Patinir-tentoonstelling in het Prado: "jij zou een tentoonstelling moeten maken over Quinten Metsys". Die ene zin heeft ertoe geleid dat ik nu bijna 20 jaar op deze kunstenaar werk. Een van zijn grote sterktes als manager was dat hij zowel intellectueel als emotioneel collega's en medewerkers inspireerde.

Hij systematiseerde zijn Beeld-denken tot colleges die hij doceerde aan de Universiteit Antwerpen en de VUB.

Paul had het een hele tijd lang moeilijk om met pensioen te moeten gaan en zijn in renovatie zijnde geliefde museum te moeten verlaten. Hij vond echter een tweede adem in zijn samenwerking met hedendaagse kunstenaars zoals Jan Fabre en Jan Vanriet. Hij hernam zich door zich in de Phoebus Foundation toe te leggen op de studie van de grote deelcollectie Cobra.

Hij schreef ook nog enkele monografieën over kunstenaars verbonden aan de Antwerpse galerie De Zwarte Panter: over Jan Vanriet, Fred Bervoets en Michel Buylen. Voor dat laatste boek schreef ik de inleiding. Uit dankbaarheid schilderde Michel ons beider portretten op hetzelfde bescheiden formaat, subtiel gevat in een vergulden lijstje. Dat van Paul staat op de rouwaankondiging; het mijne hangt als een gescheiden diptiek in mijn living. Als ik ernaar kijk, denk ik aan het pendant van mijn dierbare vriend, Paul.

Prof. dr. Maximiliaan Martens
UGent - KVAB